

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення офіційної публікації законів України та інших нормативно-правових актів (реєстр. № 6518 від 26 травня 2017 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 16 листопада 2017 року (протокол № 65) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення офіційної публікації законів України та інших нормативно-правових актів (реєстр. № 6518 від 26 травня 2017 року) (далі – Законопроект), поданий народними депутатами України Ляшком О.В. і Литвином В.М.

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблений з метою вдосконалення норм чинних законодавчих актів в частині узгодження інституту офіційного опублікування законів та інших нормативно-правових актів і новітніх тенденцій щодо реформування державних та комунальних засобів масової інформації.

Для досягнення мети суб'єктами права законодавчої ініціативи пропонується внести зміни та доповнення до Регламенту Верховної Ради України, законів України «Про Кабінет Міністрів України», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації».

Зокрема, Законопроектом уточнюється, що публікація законів та інших актів Верховної Ради України у газеті «Голос України» та у Відомостях Верховної Ради України, а постанов Кабінету Міністрів України в газеті «Урядовий кур'єр» й Офіційному віснику України вважатиметься офіційним оприлюдненням (опублікуванням).

Закони, постанови та інші акти Верховної Ради України також доводяться до відома населення шляхом їх розміщення на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

У разі виявлення невідповідності опублікованого закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради України оригіналу такого акта, робляться відповідні виправлення в офіційній електронній версії тексту акта у базі

даних «Законодавство України» на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

Законопроектом передбачається, що доведення до відома населення законів України та інших нормативно-правових актів здійснюється шляхом їх офіційного оприлюднення (опублікування) відповідно до закону державними друкованими засобами масової інформації та офіційними друкованими виданнями (офіційними виданнями), висвітлення аудіовізуальними засобами масової інформації, розміщення на офіційних веб-сайтах органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також у інший спосіб, визначений законом.

Окрім того, пропонується встановити, що дія Закону України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації» не поширюватиметься на державні друковані засоби масової інформації, засновниками (співзасновниками) яких є органи державної влади, що відповідно до закону здійснюють офіційне оприлюднення (опублікування) законів та інших нормативно-правих актів.

Вирішуючи питання про відповідність Закону проекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

В Основному Законі України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

Як встановлено статтею 6 Конституції України, державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову.

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Згідно з частиною другою статті 19 Основного Закону України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

За Конституцією України, єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент, який уповноважений приймати закони, постанови та інші акти (статті 75, 91). У свою чергу, Кабінет Міністрів України, як вищий орган у системі органів виконавчої влади, в межах своєї компетенції має право видавати постанови і розпорядження (частини перші статей 113 і 117).

Відповідно до статті 57 Конституції України кожному гарантується право знати свої права і обов'язки.

Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом.

Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, не доведені до відома населення у порядку, встановленому законом, є нечинними.

Закріплення наведених норм в Основному Законі України є гарантією прав і свобод людини та має велике значення, оскільки, в Україні вперше на

конституційному рівні на державу покладено обов'язок доводити до відома населення закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян. Знання своїх прав та обов'язків дає особі змогу їх реалізувати, є передумовою правової поведінки й розвитку правосвідомості людини та розвитку особистості загалом, як складової соціуму. При цьому, такі нормативно-правові акти мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом.

Як свідчить практика Європейського суду з прав людини, публікація нормативно-правових актів означає їх «доступність» для громадян. Так, у рішенні Європейського суду з прав людини у справі «Волохи проти України» від 2 листопада 2006 року зазначено: «Суд вважає, що вимога «доступності закону» була дотримана, оскільки всі вказані нормативні акти були опубліковані» (пункт 48).

Стосовно положень Законопроекту народні депутати зауважили, що чинне законодавство не містить визначення терміну «офіційна електронна версія тексту акта», натомість, існує термін «еталонний текст Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів» – текст нормативно-правового акта у формі комп'ютерного файлу, цілісність якого забезпечується за допомогою спеціальних ознак (абзац третій пункту 2 Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001 року № 376). Також, потребує узгодження між собою вживання у Законопроекті термінів «офіційне оприлюднення (опублікування)» і «офіційне опублікування».

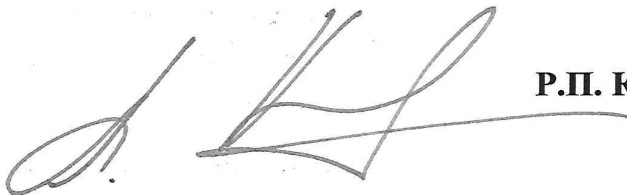
Наостанок, члени Комітету зазначили, що пропозиція суб'єктів права законодавчої ініціативи стосовно унормування деяких аспектів оприлюднення законів, постанов та інших актів Верховної Ради України, актів Кабінету Міністрів України на рівні закону цілком узгоджується з конституційними приписами, однак, не дасть змоги вирішити існуючі в державі проблеми в площині регулювання суспільних відносин у сфері правотворчості. На думку членів Комітету, виходом із ситуації, що склалася в державі в означеній сфері, є розробка та прийняття комплексного законодавчого акта, який встановив би і порядок набрання чинності законами України, і особливості офіційного оприлюднення законів України, а також інших нормативно-правових актів, визначив систему, види, ієрархію нормативно-правових актів, унормував порядок втрати чинності, тимчасового зупинення дії нормативно-правових актів та відновлення їх дії, механізм урахування у нормативно-правових актах рішень Конституційного Суду України про визнання неконституційними норм права в окремій частині тощо.

Міністерство юстиції України у своєму листі навело деякі зауваження до Законопроекту, а також вказало, що питання визначення офіційних друкованих видань, в яких здійснюватиметься офіційне опублікування нормативно-правових актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, а також інших органів, акти яких відповідно до законодавства підлягають державній реєстрації, та механізм реалізації

положень щодо офіційного опублікування та офіційного оприлюднення нормативно-правових актів зазначених органів та набрання ними чинності повинні бути комплексно врегульовані законом про нормативно-правові акти.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення офіційної публікації законів України та інших нормативно-правових актів (реєстр. № 6518 від 26 травня 2017 року), поданий народними депутатами України Ляшком О.В. і Литвином В.М., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ